

Л.В. Чемоніна
кандидатка педагогічних наук, доцентка
Бердянський державний педагогічний університет
М.О. Коробов
аспірант 1 року навчання
Бердянський державний педагогічний університет

ФАСИЛІТАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЙНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Актуальність дослідження. Сучасний розвиток загальної середньої освіти й активне впровадження концепції Нової української школи вимагають підготовки кваліфікованих педагогів, здатних організувати освітній процес на основі принципів поваги і толерантності. Це передбачає створення умов для саморозвитку та самореалізації кожного учня як унікальної особистості, актуалізацію його індивідуального досвіду, а також гармонійне самовираження як педагога, так і здобувачів освіти. У зв'язку з цим актуальності набуває необхідність підготовки майбутніх педагогів до фасилітації, яка є специфічним видом педагогічної діяльності, що має за мету допомагати здобувачу освіти усвідомити себе як самоцінність, підтримувати його прагнення до саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення.

Мета дослідження полягає у визначенні фасилітації як інструменту педагогічної діяльності для формування та розвитку комунікаційних навичок здобувачів освіти.

Сутність дослідження. Розвиток комунікативних навичок іноземного спілкування є невід'ємним складником процесу формування комунікативної компетентності здобувачів освіти. Отже, майбутні педагоги, зокрема вчителі іноземних мов, мають досконало володіти різними методами та прийомами формування і розвитку комунікативних навичок учнів. Одним із дієвих інструментів, на нашу думку, виступає педагогічна фасилітаційна діяльність, оскільки навчання комунікації відбувається у групі та є інтерактивним процесом,

у якому задіяні двоє чи більше учасників. Відповідно, навчання комунікації не може обмежуватись індивідуальними монологічними завданнями. Навпаки, розвиток навичок спілкування слід будувати на групових і парних вправах, оскільки спільна робота в колективі сприяє формуванню та розвитку комунікативних умінь.

Передусім, необхідним є визначення поняття «педагогічна фасилітація». Науковець **Н. Кошечко** вважає фасилітацію основним фактором, що сприяє успіху в навчанні, вихованні та розвитку учасників освітнього процесу, залежним від особливого стилю спілкування і особистісних якостей педагога [2].

Дослідниця О. Гусакова визначає педагогічну фасилітацію майбутніх учителів іноземної мови як «специфічну діяльність, яка стимулює процес вивчення мов та заохочує учнів до самостійного творчого навчання та комунікації за підтримки вчителя, який має фасилітативні вміння» [1]. Нам імponує думка науковця, що вищезазначені вміння «формуються в результаті виконання різноманітних завдань під час професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови, що залежить від умов навчання, організації освітнього процесу, а також індивідуальних особливостей» [1].

Використання фасилітації у процесі розвитку комунікативних навичок іншомовного спілкування сприяє створенню сприятливого середовища для навчання, де здобувачі освіти активно залучені до діалогу й обміну ідеями. Педагог-фасилітатор допомагає учасникам освітнього процесу подолати мовні бар'єри, мотивує до практики та надає підтримку, що сприяє більш ефективному засвоєнню мови. Такий підхід дозволяє створювати атмосферу співпраці та взаєморозуміння, що є ключовим для розвитку комунікативної компетенції.

Майбутні фахівці мають усвідомлювати переваги застосування фасилітаційної діяльності у процесі формування комунікативних навичок здобувачів освіти. По-перше, учитель-фасилітатор стає частиною групи, активно залучається до завдань і допомагає учням, коли це необхідно. Така форма взаємодії дозволяє вчителю непомітно виправляти помилки, підказуючи правильні варіанти, і підтримувати учнів. Здобувачі освіти, відчуваючи

підтримку, можуть навчатися через приклад педагога, а процес стає інтерактивним і природним.

По-друге, фасилітація також дозволяє вчителю допомогти тим, хто почувається менш впевнено, підтримуючи їх активну участь у спілкуванні. Учитель-фасилітатор контролює динаміку групи, адаптує завдання відповідно до емоційного стану учасників, що сприяє створенню комфортного освітнього середовищу.

По-третє, плануючи заняття на засадах фасилітаційної діяльності, учитель-фасилітатор урахує різноманітні форми взаємодії між учасниками освітнього процесу, однією з яких є дискусія. Дискусія є важливим інструментом фасилітаційної діяльності, оскільки вона сприяє розвитку критичного мислення, активної участі та взаємодії між учасниками освітнього процесу. У рамках фасилітації дискусія дозволяє створити атмосферу відкритості, де кожен учасник може висловити свою думку, обмінятися ідеями й отримати зворотний зв'язок. Роль фасилітатора полягає в організації та спрямуванні обговорення, підтримці рівноваги між учасниками та стимулюванні їх до пошуку спільних рішень, що робить процес навчання більш ефективним та інтерактивним.

Основні висновки. Отже, фасилітаційна діяльність майбутніх педагогів, учителів іноземних мов, виступає важливим інструментом діяльності для формування та розвитку комунікаційних навичок здобувачів освіти. Активне застосування методів та інструментарію фасилітації (дискусія, створення цікавого та позитивного середовища на уроці) є ключовою позицією для успішного розвитку комунікативних навичок здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Гусакова О. О. Фасилітативні вміння майбутніх учителів іноземної мови: характеристика та структура. *Освіта та педагогічна наука*. 2021. № 1 (176). С. 53-62
2. Кошечко Н. Фасилітація як інноваційна технологія управління педагогічними конфліктами у закладах вищої освіти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка», Т. 2 , № 8)*. С. 24–29